

3. Захарова О. С. Законность в юрисдикционной правовой сфере. *Правовая наука и реформа юридического образования*. 2007. Вып. 21. С. 70–79.

4. Капля О. Співвідношення принципів законності та верховенства права в адміністративному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 127–130.

5. Дудченко В. В. Антиномії права в ученні Густава Радбруха. *Часопис Київського університету права*. 2005. № 3. С. 38–44.

6. Касьяненко М. М., Гринюк М. В., Цимбал П. В. Організація роботи та управління органами державної податкової служби України : навч. посіб. Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. 229 с.

Одержано 28.04.2020

УДК 342.95(477)

Іван Іванович Солонецький,

*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВЧИНЕННЯ ПРОСТУПКІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Протидія проступкам у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є необхідною і об'єктивною умовою безпечного функціонування транспортної системи України, охорони та захисту прав учасників дорожнього руху, прав та інтересів суспільства й держави від протиправних посягань на об'єктах автомобільного транспорту. Однак діяльність уповноважених суб'єктів по врегулюванню та забезпеченню безпеки дорожнього руху в Україні наразі далека від оптимальної: зокрема, ще й досі не вироблено концептуальних заходів подолання аварійності на автошляхах країни, потребує покращення контрольно-наглядова діяльність за станом дорожнього руху, недосконалим є механізм застосування примусових заходів до порушників законодавства про безпеку руху, на неналежному рівні знаходиться профілактика порушень правил дорожнього руху та ін.

Між тим, сучасний вітчизняний та світовий досвід свідчить про стрімке зростання дорожньо-транспортного травматизму. Так, згідно з інформацією щодо глобальних досліджень Всесвітньої

організації охорони здоров'я (ВООЗ) у сфері безпеки дорожнього руху, наведеною в останній Доповіді про стан безпеки дорожнього руху у світі (Global Status Report on Road Safety), щорічно в результаті ДТП у світі гине близько 1,35 мільйона осіб. Щодня по всьому світі в результаті дорожньо-транспортних пригод кількість загиблих сягає майже 3700 осіб, а більш, ніж 100 тисяч людей отримують серйозні травми. За статистичними даними ВООЗ, дорожньо-транспортні травми займають дев'яте місце в списку основних причин смерті (і, як передбачається, до 2030 року стануть другою основною причиною смерті), причому більшість з цих випадків трапляється у країнах з низьким і середнім рівнем доходу, де економічне зростання супроводжується збільшенням моторизації та дорожньо-транспортних травм без будь-яких суттєвих інвестицій у безпеку дорожнього руху. Водночас такі країни втрачають біля 3 % ВВП за наслідками ДТП.

Проблема організації належного рівня безпеки дорожнього руху з метою зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод та тяжкості їх наслідків є не менш гострою й для нашої країни, адже, як свідчать останні дані Всесвітньої організації охорони здоров'я, за показником смертності внаслідок дорожньо-транспортних пригод Україна посідає шосте місце у Європі, а рівень забезпечення безпеки дорожнього руху залишається вкрай низьким, на чому неодноразово акцентували увагу як експерти ВООЗ, так і інші міжнародні інституції. За офіційними даними Департаменту Патрульної поліції України за 2019 рік було зафіксовано 160 675 дорожньо-транспортних пригод (що на 7% більше, ніж у 2018 р.), у яких загинуло 3 454 людини (що більш, ніж на 3%, аніж у 2018 р.) та було травмовано 32 736 осіб (що на 6% більше, ніж у 2018 р.).

За результатами аналізу наявних даних та аналітичного звіту Світового банку в Україні більшість дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками виникає через перевищення швидкості водіями, необлаштованість пішохідних переходів, порушення правил проїзду перехресть, керування транспортними засобами у стані алкогольного сп'яніння. Вітчизняні експерти до причин, які впливають на безпеку дорожнього руху, здебільшого відносять інтенсивне збільшення автомобільного транспорту та низький технічний рівень дорожньої інфраструктури в Україні. Х. Ярмачі та С. Резніченко серед головних причин високої аварійності та

смертності на дорогах в Україні виділяють недотримання водіями вимог правил дорожнього руху, лояльне законодавство в цій сфері, неналежний експлуатаційний стан вулично-дорожньої мережі, а також відсутність навичок керування у частини учасників дорожнього руху. Крім того, причинами високого рівня аварійності на автошляхах дослідники вважають вкрай низьку дисципліну та правову культуру учасників дорожнього руху, нехтування елементарними вимогами безпеки. О. Степанов до основних причин, що зумовили виникнення такої ситуації, відносить:

- недостатність фінансування заходів, спрямованих на зниження рівня аварійності на дорогах, та відсутність системних підходів до проведення аналізу ефективності фінансування таких заходів;

- недостатню ефективність системи організаційно-планувальних та інженерних заходів, спрямованих на вдосконалення організації руху транспорту та пішоходів, створення безпечних умов руху;

- низький рівень використання автоматизованих засобів контролю та регулювання дорожнього руху;

- неефективність контролю за безпечністю транспортних засобів під час експлуатації, а стосовно некомерційних транспортних засобів – її відсутність.

С. Товстуха до основних проблемних питань щодо ефективності системи державного управління у сфері безпеки дорожнього руху в Україні відносить:

- низька взаємодія суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху;

- неврегульованість державно-управлінських механізмів з питань розподілу територіальної та функціональної сфер компетенції центральних органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

- несвоєчасність та повільність у розробленні стандартів і нових підходів до безпеки дорожнього руху із врахуванням кращого європейського досвіду;

- неналежне ставлення громадян до питань безпеки дорожнього руху;

- низький рівень кваліфікації фахівців з питань безпеки дорожнього руху.

Слід відзначити, що у сфері безпеки дорожнього руху найбільш поширеними видами деліктів є адміністративні правопорушення. Аналіз стану і структури адміністративної деліктності дозволяє відзначити, що основними причинами недостатнього рівня забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, порівняно з відповідним рівнем країн Європейського Союзу, є недосконалість національного законодавства (зокрема, недосконалість механізму застосування примусових заходів до порушників чинного законодавства про безпеку руху), низька якість наглядових заходів та неналежний рівень практичного забезпечення невідворотності покарання за порушення правил дорожнього руху, а також недостатній рівень координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо вирішення питань забезпечення безпеки дорожнього руху.

У 2017 р. Урядом було схвалено Стратегію підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, розроблену в рамках роботи Міжвідомчої робочої групи з реформування державної системи безпеки дорожнього руху. Основними причинами виникнення проблем у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху Стратегією було визначено:

- відсутність головного міжвідомчого органу з безпеки дорожнього руху, а отже, відсутня цілісна система державного управління безпекою дорожнього руху, нечіткий розподіл функцій, наявність конфлікту інтересів, низький рівень інституціональної спроможності органів державної влади щодо аналізу, планування та діяльності у зазначеній сфері;
- недосконалість правового механізму та нормативно-правового регулювання у сфері безпеки дорожнього руху;
- невизначеність основних напрямів і стандартів безпеки дорожнього руху;
- відсутність обґрунтованої економічної оцінки вартості життя, здоров'я та завданої економіці шкоди від дорожньо-транспортних пригод;
- відсутність фінансування або механізму фінансування, спрямованого на запобігання та зниження рівня аварійності, зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками;
- недосконалість системи збору інформації про дорожньо-транспортні пригоди, її обробки, дослідження та аналізу;

- недостатня відповідність розвитку вулично-дорожньої мережі та її стану інтенсивності транспортного та пішохідного руху;
- недоступність транспорту та інфраструктури для осіб з інвалідністю;
- невідповідність швидкісних режимів та надмірна швидкість руху автомобілів, особливо у зонах населених пунктів;
- низький рівень підготовки водіїв та відсутність механізму здійснення ефективного контролю за діяльністю автошкіл;
- недосконалість порядку здійснення контролю за виконанням законодавства в частині дотримання правил дорожнього руху;
- відсутність системи державного нагляду за транспортними засобами та їх відповідністю технічним вимогам сучасних стандартів безпеки;
- низький рівень виховання суспільства у сфері безпеки дорожнього руху, власної відповідальності та дотримання правил дорожнього руху;
- відсутність ефективної системи сповіщення про дорожньо-транспортні пригоди та допомоги постраждалим унаслідок дорожньо-транспортних пригод;
- відсутність системних заходів з медико-психологічної, функціональної та соціально-професійної реабілітації жертв дорожньо-транспортних пригод.

Отже, неналежне забезпечення безпеки дорожнього руху призводить до тяжких наслідків для життя і здоров'я людей, становлячи пряму загрозу національній безпеці, тож безпека дорожнього руху як невід'ємна складова загальної безпеки життєдіяльності суспільства, є безпосереднім об'єктом адміністративно-правової охорони в Україні. А в умовах реформування системи правоохоронних органів, адміністративної реформи, що наразі триває в країні й характеризується кардинальним оновленням змісту сучасної доктрини адміністративного права, а також в умовах європейської інтеграції та загальної демократизації публічних відносин в Україні, завдання забезпечення належного рівня безпеки дорожнього руху на нових засадах є вкрай необхідним та своєчасним. Вирішенню проблеми адміністративно-правового врегулювання протидії проступкам у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху сприятимуть, по-перше, посилення адміністративно-правових заходів впливу на порушників чинного законодавства про безпеку руху; по-друге,

постійна профілактика правопорушень; по-третє, вивчення позитивного зарубіжного досвіду протидії проступкам у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та його впровадження у вітчизняну практику.

УДК 349.2

Наталія Вікторівна Сорочан,
*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ*

СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО Й АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ЗАОХОЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Служба в органах Національної поліції України є одним із різновидів державної служби, безпосередньо пов'язаної із забезпеченням публічної безпеки, охороною громадського порядку, захистом життя, здоров'я прав і свобод громадян. Правове регулювання проходження державної служби охоплюється різними галузями права: конституційним, цивільним, кримінальним, фінансовим тощо. Але найпоширенішими галузями права, які спрямовані на впорядкування суспільних відносин, що виникають у процесі функціонування інституту державної служби, є адміністративне і трудове право. Норми зазначених галузей урегульовують службові відносини, які за своєю природою та змістом є неоднорідними, різноплановими і мають свої характерні ознаки. У разі врегулювання процесу проходження державної служби трудовим правом державна служба є різновидом праці вільного найма, який регулюється Кодексом законів про працю України. Норми трудового права визначають статус державних службовців як учасників трудового процесу; у разі ж врегулювання правовідносин у сфері проходження державної служби нормами адміністративного права має місце діяльність особового складу органів державної влади з виконання владних державних функцій.

Служба в органах Національної поліції є одним з видів державної служби. Говорячи про державно - службові відносини загалом, необхідно зазначити, що в науковій літературі є дві позиції з питання їх правового регулювання. Перша стверджує, що